

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ÇANAKKALE İL ÖZEL İDARESİ
GESTAŞ 2015 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2016

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİNİN MALİYAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	4
3.SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	5
4.DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VEKAPSAMI	5
5.DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI.....	6
6. DENETİM GÖRÜŞÜ.....	14
7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER.....	15
8. EKLER.....	30

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Mali Yapı:

Şirketin 01 Ocak - 31 Aralık tarihleri arası bir hesap döneminde üretmesi gereken mali tabloları 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 68 inci maddesinde belirtilmektedir. Buna göre şirketin yılsonu mali tabloları (ki kanunda bu tablolar finansal tablolar olarak adlandırılmıştır) bilanço ve gelir tablosudur.

68 inci maddede tacirin ticari faaliyetinin başında ve her faaliyet döneminin sonunda, varlık ve borçlarının tutarlarının ilişkisini gösteren finansal tabloyu (sırasıyla açılış bilançosunu ve yıllık bilanço) çıkarmak zorunda olduğu, açılış bilançosunda, yılsonu finansal tablolarının, yılsonu bilançosuna ilişkin hükümlerinin uygulanacağı, yine tacirin gelir tablosunu hazırlayacağı, bilanço ile gelir tablosunun yıl sonu finansal tablolarını oluşturduğu, 514 üncü madde ile Türkiye Muhasebe Standartlarının bu konudaki hükümlerinin saklı bulunduğu hükümlerine yer verilmiştir.

514 üncü maddesinde ise yönetim kurulunun, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörölmüş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlayacağı ve genel kurula sunacağı belirtilmektedir.

Şirketin sermayesi 25.500.000,00.-TL (yirmibeşmilyonbeşyüzbin Türk Lirası) değerindedir. Bu sermaye, her biri 1,00.-TL (Bir Türk Lirası) değerinde, 25.500.000 (Yirmibeşmilyonbeşyüzbin) paya ayrılmıştır. Şirketin sermayesi tamamen ödenmiştir. Pay senetleri "A" ve "B" grubu olarak ikiye ayrılmıştır. "A" grubu pay senetleri 500.000 (Beşyüzbin) adet, "B" grubu pay senetleri 25.000.000 (Yirmibeşmilyon) adettir. "A" ve "B" grubu pay senetlerinin tamamı nama yazılı olup, bir veya birden fazla payı temsil eden kúpürler halinde basılabilir. Sermayenin tamamı ödenmeden, hamiline yazılı hisse senedi çıkarılamaz.

Pay sahiplerinin pay durumu şöyledir;

Pay Sahiplerinin Adı, Soyadı / Ünvanı	Grubu	Türü	Pay Adedi	Pay Tutarı (TL)
Çanakkale İl Özel İdaresi	B	Nama	25.000.000	25.000.000,00
Çanakkale İl Özel İdaresi	A	Nama	467.150	467.150,00
Çanakkale Belediye Başkanlığı	A	Nama	22.500	22.500,00
Çanakkale Ticaret ve Sanayi Odası	A	Nama	10.000	10.000,00
Ayvacık Belediye Başkanlığı	A	Nama	250	250,00
S.S. Süleyman Köyü Kalkınma Kooperatifi	A	Nama	100	100,00
TOPLAM			25.500.000	25.500.000,00

“B” grubu payların Yönetim Kurulu üyelerinin seçiminde aday gösterme hususunda imtiyaz hakkı vardır.

Şirketin kanunda belirtilen 2015 yılı finansal tablolarını süresi içinde hazırladığı anlaşılmıştır.

Şirketin 2011 - 2015 yılları gelir ve giderler rakamları aşağıdaki gibidir.

	TOPLAM GELİR	FAALİYET GİDERİ	FAALİYET KARI	GENEL GİDERLER	VERGİ ÖNCESİ KAR
015	106.350.462,05	87.960.174,13	18.390.287,92	13.782.046,49	4.608.241,43
014	83.466.440,02	76.113.920,63	7.352.519,39	6.615.193,67	737.325,72
013	79.713.275,28	74.276.786,26	5.436.489,02	4.795.664,46	640.824,56
012	70.303.452,38	65.850.355,04	4.453.097,34	4.235.167,17	217.930,17
011	57.900.374,52	55.864.676,61	2.035.697,91	6.974.360,02	4.938.662,11

Şirketin 2015 yılı bilançosuna göre varlıkları toplamı 57.103.616,89 TL olup bunun 23.435.567,16 TL'si Duran Varlıklar, 33.668.049,73 TL'si ise Dönen Varlıklar oluşturmaktadır. Kaynakları toplamı 57.103.616,89 TL olup bunun 11.890.117,16 lirasını Kısa Vadeli Borçlar, 7.987.279,33 lirasını Uzun Vadeli Borçlar ve 37.226.220,40 lirasını da Özkaynaklar oluşturmaktadır. Şirket, Gelir Tablosuna göre 2015 yılında 4.340.973,37 TL net Dönem Karı elde etmiştir.

Muhasebe Sistemi

GESTAŞ AŞ, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa tabidir. Muhasebesi, finansal tabloları, tutmak zorunda olduğu defter ve cetveller ile şirketin mali denetimi bu kanun hükümlerine göre belirlenmektedir.

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 64 üncü maddesine göre aşağıdaki ticari defterleri tutmaktadır.

1. Yevmiye Defteri
2. Defteri Kebir
3. Envanter Defteri
4. Pay Defteri
5. Yönetim Kurulu Karar defteri
6. Genel Kurul Toplantı ve Müzakere defteri

Şirketin muhasebesi ve finansal tabloları Tekdüzen Hesap Planına göre düzenlenmektedir. Şirket, muhasebe programı olarak 01.01.2008 tarihinden itibaren Logo Tiger Plus programı kullanmaktadır. Yevmiye ve Defter-i Kebir defterleri 01.01.2015 tarihinden itibaren e-defter olarak tutulmaktadır. Bu defterlerin onaysız çıktıları sistemden Excel veya PDF formatında alınabilmektedir.

KDV beyannamesi, muhtasar beyannamesi, gelir tablosu, bilanço, BA/BS formunun programdan otomatik olarak alınması mümkün olsa da, manüel olarak mizan alınmakta gerekli kontroller yapıldıktan sonra İnternet vergi dairesine manüel olarak gönderilmektedir. Gelir ve giderler söz konusu bilgisayar programı üzerinden takip edilmektedir.

Şirketin alım ve satımları ve diğer muhasebe işlemleri "Detaylı Fiş Listesi" düzenlenerek kaydedilmektedir. Bu işlemlere ilişkin kanıtlayıcı belgelere Tarih sırasına göre

arşiv edilmektedir. Detaylı Fiş Lisesinde Hesap Kodu, Hesap Adı, Açıklama, Borç ve Alacak sütunları yer almakta; fiş üzerinde fişin tarihi, fişin numarası ve yevmiye madde numarası gösterilmektedir.

2014 yılı Denetimi kapsamında GESTAŞ Deniz Ulaşım Turizm Ticaret A.Ş. tarafından “Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar”ın 5’inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8’inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Yevmiye Defteri
- Geçici ve Kesin mizan
- Bilanço
- Gelir Tablosu
- Taşınır Envanter Defteri

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır. Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Çanakkale İl Özel İdaresi Tarafından Yapılması Planlanan Piri Reis Müzesi İçin GESTAŞ A.Ş.'ce Alınan Malzemelerin Demirbaş Kayıtlarının Ve Teslim Tutanaklarının Mevcut Olmaması

GESTAŞ Genel Müdürünün 05.03.2015 tarih 17.00/161 sayılı temsil ikram giderleri konulu yazısında; Çanakkale Savaşları 100. Yıl etkinlikleri kapsamında, Osmanlı İmparatorluğunun Kaptanı Deryası olan Gelibolulu Piri Reis Müzesinin kurulmasına ihtiyaç duyulduğu belirtilerek, kurulacak olan Müzede bulundurulması gereken ekli listedeki yerli ve yabancı kaynakların temin edilerek KDV hariç 41.303,38-TL'nın temsil ve ikram giderlerinden ödenmesi istenmiş, Yönetim Kurulu Başkanı Vali tarafından da 09.03.2015 tarihinde olur verilmiştir.

02.04.2015 tarih 510392 nolu irsaliyeli fatura ile 221 adet kitap 28.227 TL alınmıştır. Müzeye GESTAŞ tarafından ayrıca 11 adet kitaplık, 6 adet çalışma masası, 6 ahşap sandalye, de alınmıştır.

Piri Reis Müzesi, söz konusu taşınmazın hizmet binası olarak tahsis edildiği T.C. Sağlık Bakanlığı Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü ile Çanakkale İl Özel İdaresi arasında düzenlenen protokole göre karşılığında İl Özel İdare binasında 500 m2 fiziksel çalışma ortamı sağlanarak "Müze ve Araştırma Merkezi" olarak kullanılmak üzere anlaşmaya varılmıştır.

Nitekim İl Özel İdaresi kendi yapmak istediği bu projeden vazgeçerek Piri Reis Müzesini Kültür Bakanlığı'na devretmiştir.

Ancak, GESTAŞ'ın almış olduğu kitap ve eşyalar demirbaş kayıtlarında görünmediği gibi devrederken düzenlenmesi gereken teslim tutanakları da mevcut değildir. Müze devredilirken kitapların envanterinin yapılıp yapılmadığı da tespit edilememiştir. Ayrıca fiyatı en yüksek olan kitaplarda örnekleme yoluyla yapılan fiziki denetimde bazılarının mevcut olmadıkları görülmüştür.

Sonuç olarak; hediye edilmek üzere alınsa dahi Şirket tarafından bedeli ödenen demirbaşların giriş ve çıkışlarına ilişkin muhasebe kayıtlarının yapılmamış olması, 255 Demirbaşlar hesabının ve 770 Genel Yönetim Giderleri hesabının, Şirket'in yapmış olduğu

işlemleri doğru yansıtmasına ve yapılan işlemlerin kontrolünün önlenmesine neden olduğu değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Çanakkale Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü ile Çanakkale İl Özel İdaresinin müze ile ilgili kararları beklenmektedir. Alınacak karara göre tutanak ve teslim belgesi düzenlenerek teslim edilecektir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi vermiş olduğu cevapta, Çanakkale Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü ile Çanakkale İl Özel İdaresinin müze ile ilgili kararları beklendiğini ve alınacak karara göre tutanak ve teslim belgesi düzenlenerek teslim edileceğini belirtmiştir. Ancak söz konusu kitaplar teslim edilmiş olup ilgili müzede yer almaktadır. Yine hediye edilmek üzere alınsa dahi Şirket tarafından bedeli ödenen demirbaşların giriş ve çıkışlarına ilişkin muhasebe kayıtlarının yapılmamış olması, 255 Demirbaşlar hesabının ve 770 Genel Yönetim Giderleri hesabının 2015 yılı mali tablolarında gerçek durumu yansıtmasına neden olmaktadır.

BULGU 2: Bazı Mal ve Malzemelerin 254 Taşıtlar Hesabı ile 255 Demirbaşlar Hesabına Muhasebe Kayıtlarının Yapılmaması

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Envanter" başlıklı 66 ncı maddesinde;

"(1) Her tacir, ticari işletmesinin açılışında, taşınmazlarını, alacaklarını, borçlarını, nakit parasının tutarını ve diğer varlıklarını eksiksiz ve doğru bir şekilde gösteren ve varlıkları ile borçlarının değerlerini teker teker belirten bir envanter çıkarır.

*(2) Tacir açılıştan sonra her faaliyet döneminin sonunda da böyle bir envanter düzenler. Faaliyet dönemi veya başka bir kanuni terimle hesap yılı oniki ayı geçemez. Envanter, düzenli bir işletme faaliyetinin akışına uygun düşen süre içinde çıkarılır..."*denilmektedir.

GESTAŞ A.Ş.'nin envanter kayıtları incelendiğinde, Yönetim Kurulu Başkanı tarafından yazılı veya sözlü verilen onay ile Şirket ana faaliyet konusu dışında yapılmış mal alımlarının envantere alınmadığı görülmüştür. Bu durum ise alınan malların gerçekte alınıp alınmadığının kontrolü imkanını ortadan kaldırmaktadır. Ayrıca bedeli ödenen bu mallar temsil ağırlama kapsamında hediye edilmek için alınsa dahi Tek Düzen Muhasebe sistemi gereği önce envantere alınmalı ve yetkili kişinin onayı ile çıkışının sağlanması gerekmektedir.

Ancak uygulamaya bakıldığında Valilik Özel Kalem Müdürlüğü tarafından fatura Şirkete gönderilmekte, Şirket personeli buna uygun olarak evrak düzenlemekte, ne alınan ne de verilen malı fiilen görmemektedir. Şirket personeli olmayan ve yönetiminde de herhangi bir yetkisi bulunmayan Özel Kalem Müdürünün göndermiş olduğu faturaya esas mal bedelinin ödenmesi ve bunların envantere alınmaması hem genel muhasebe ilkelerine hem de Türk Ticaret Kanunu'na aykırıdır.

Örneğin, Vali Konağının içerisinde bulunan havuzun ahşap seperatör ile kaplanması için 25.370,00-TL, Valilik Makamı için tadilat ve mal alım bedeli olarak 45.856,11-TL, Vali Konağına alınan ahşap salıncak için ise 10.856,00-TL bedel ödenmiştir. Ancak bu mal ve malzemeler Şirket kayıtlarında bulunmadığı gibi İl Özel İdaresinin taşınır kayıtlarında da bulunmamaktadır. Dolayısıyla söz konusu malların takip ve kontrolü de yapılamamaktadır.

Ayrıca 2011 yılında T.C. Ziraat Bankasınca bedeli ödenen 136.3333-TL değerindeki aracın ruhsatının GESTAŞ A.Ş. üzerine kayıtlı olmasına rağmen Şirket envanterinde yer almadığı anlaşılmıştır. Söz konusu araç, Banka tarafından İl Özel İdaresi ile arasında İdarenin işlemlerinin ilgili Bankanın şubesinde yürütülmesi karşılığı verilen bir araçtır. Dolayısıyla, gerçekte İl Özel İdaresi için alınmış ancak mevzuat gereği İl Özel İdaresi'nin böyle bir işlem yapmaması gerektiğinden Şirket üzerine ruhsat çıkarılmış ve Şirket tarafından Valinin kullanımına tahsis edilmiştir. Dolayısıyla yapılan işlem baştan itibaren hukuki alt yapısı bulunmamakta olup araç halen Şirket envanterinde de görünmemektedir.

Şirket tarafından alınan mallar ile her ne şekilde olursa olsun iktisap etmiş olduğu mal ve malzemelerin; kayıp ve kaçağın önlenmesi, Şirket iç düzenlemelerine göre kullanımın takip edilebilmesi ve mali tablolarındaki 255 Demirbaşlar Hesabı ile 254 Taşıtlar Hesabında yer alan Şirket varlıklarını doğru ve güvenilir bir şekilde yansıtması için muhasebe kayıtlarına alınması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Yapılan Harcamalar Yönetim Kurulu Başkanı olarak Şirket Temsil İkram ve Sosyal Sorumluluk giderleri kapsamında yapıldığından Şirketin Muhasebe Kayıtlarına gider olarak kaydedilmiştir. Sayıştay Denetçilerinin tespit ettiği taşıt ise 2016 yılında muhasebe kayıtlarına alınmıştır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Şirket tarafından her ne şekilde olursa olsun iktisap edilmiş olan mal ve malzemelerin; kayıp ve kaçağın önlenmesi, şirket iç düzenlemelerine göre kullanımın takip

edilebilmesi ve şirket varlıklarını doğru ve güvenilir bir şekilde yansıtması için muhasebe kayıtlarına alınması gerekmektedir. Her ne kadar bulguda konu edilen aracın 2016 yılında kayıtlara alındığı bildirilmişse de 2015 yılı mali tablolarında 254 Taahhüt Hesabı ile 255 Demirbaşlar Hesabındaki hatalı durum devam etmektedir.

BULGU 3: Geçiş Sistemlerinde İç Kontrol Zafiyetinin Bulunması ve Verilen Hizmetler Karşılığı Birçok Kişi ve Kurumdan Ücret Alınmaması

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "*Devredilemez görev ve yetkiler*" başlıklı 375 inci maddesinde;

"(1) Yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri şunlardır:

a) Şirketin üst düzeyde yönetimi ve bunlarla ilgili talimatların verilmesi.

b) Şirket yönetim teşkilatının belirlenmesi.

c) Muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal planlama için gerekli düzenin kurulması.

d) Müdürlerin ve aynı işleve sahip kişiler ile imza yetkisini haiz bulunanların atanmaları ve görevden alınmaları.

e) Yönetimle görevli kişilerin, özellikle kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergelere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetimi..." hükmü bulunmaktadır.

"Kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, yöneticilerin ve tasfiye memurlarının sorumluluğu" başlıklı 553 üncü maddesinde ise;

"(1) Kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurları, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde, (...)

(2) hem şirkete hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumludurlar." Denilmektedir.

Yine, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "*Tacir olmanın hükümleri*" başlıklı 18 inci maddesinde;

“... (2) Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir....”

Hükmü yer alır.

GESTAŞ A.Ş.’nin gerçekleştirdiği gemi taşımacılık hizmetlerinde; gişelerde araç/yolcu gişeye geldiğinde, gişe görevlisi aracın cinsine göre bilgisayar ekranından seçim yaparak yazarkasaya mali fiş çıktısı göndermekte, ayrıca GestCard kullanan müşterilere ise yine aynı sisteme kartı okutularak geçiş bilgi fişi verilmektedir. Ancak 2015 yılında gişelerden gemilere yapılan geçişler incelendiğinde birçok kişi ve kurumdan ücret alınmadığı görülmüş olup bu konuya ilişkin herhangi bir Yönetim Kurulu Kararı da bulunmadığı anlaşılmıştır. Ücretsiz geçişler iki şekilde gerçekleşmiştir. Bazı müşteriler Şirket tarafından verilen kartları okutma yolu ile ücretsiz hizmet almıştır. Yönetim Kurulu Kararı olmadan Belediyelere, Kaymakamlıklara, Defterdarlığa ve bazı şahıslara kart verilmiştir, ancak söz konusu araçların bir kısmı şahsa ait olan ve/veya özel kullanımda bulunan araçlardır. Ayrıca bazı araçlara kimin talimatıyla kart verildiği ya da bunların Şirket hizmetlerinden ücretsiz yararlandırılması gerektiği yönünde herhangi bir Yönetim Kurulu Kararı da mevcut değildir.

Diğer durum ise, gişe görevlisinin Şirketin gişelerde kullanmış olduğu SeaSta Yönetim yazılımında “serbest geçiş” seçeneğini seçerek araç veya kişinin gemiye binmesine izin vermesi yolu ile gerçekleşmiştir. Sistemden alınan ücretsiz geçiş kayıtlarına bakıldığında asker, polis, ambulans, engelli gibi geçişlerin yanında Valilik misafirleri, İl Genel Meclis üyesi, çeşitli belediyelerin personeli, ...Derneği, Kaymakamlık, seçim aracı, milletvekili aracı ve sözlü talimat ile birçok şahsın bulunduğu görülmektedir. Bu kapsamda kişi ve kurumlara ücretsiz hizmet vererek 2015 yılında Şirketin vazgeçmiş olduğu gelir tutarı 1.045.837,50-TL dir.

Yukarıdaki hususlar birlikte değerlendirildiğinde; Ticaret Kanunu hükümlerine göre faaliyet gösteren GESTAŞ A.Ş.’nin basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerektiği, Yönetim Kurulunun ise; muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal planlama için gerekli düzeni kurması ve üst gözetimini gerçekleştirmesi gerekmektedir. Şirketin en büyük hissedarının Çanakkale İl Özel İdaresi olması, Şirketin vermiş olduğu hizmetlerden ücretsiz yararlandırılacağı anlamına gelmemektedir. Kaldı ki ücretsiz geçişlere bakıldığında kamu hizmeti gören araçlar dışında birçok şahsi aracın da ücretsiz hizmet aldığı görülmekte olup, söz konusu araçların takibinin de yapılamadığı

anlaşılmaktadır. Ayrıca gişe görevlisinin çeşitli kişilerin sözlü talimatıyla ücretsiz geçiş hakkı tanıyabilmesi verilen gemi taşımacılık hizmetlerinde iç kontrol zafiyetine neden olan bir risk oluşturmaktadır. Sonuç olarak yukarıdaki uygulamalar nedeniyle 1.045.837,50-TL gelir kaybı nedeniyle 600 Gelirler hesabı ve dolayısıyla Şirket mali tabloları bu tutar kadar olumsuz etkilenmiştir.

Kamu idaresi cevabında; "Şirketimizde İzleme ve Denetleme ekibi oluşturulmuştur. İzleme denetim ihtiyacı olan iskele, büfe ve gemilerimize kamera koyulmuştur. Yapılan geçişler denetlenmeye başlanılmıştır. Tespit edilen riskler ile ilgili önlemler alınmaktadır. Yapılan denetimlerde tespit edilen uygunsuzluklar neticesinde ilgili personellerin iş akitleri fesih edilmiştir. Şirket Temsil İkrâm giderleri altındaki ulaşım giderleri kapsamında yapılacak geçişler ise Şirket Yönetim Kurulu Kararı alınarak yapılacaktır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresinin cevabında bulguda belirtilen iç kontrol zafiyetine ilişkin hususların düzeltilmeye başlandığı ifade edilmekte ise de, kişi ve kurumlara ücretsiz geçiş hizmeti vererek 2015 yılında Şirketin vazgeçmiş olduğu gelir tutarı 1.045.837,50-TL nedeniyle 600 Gelirler Hesabı ve dolayısıyla Şirket mali tabloları bu tutar kadar olumsuz etkilenmiş olmaktadır.

BULGU 4: Gemi Bakım ve Onarım Giderlerinin Ödenmesinde Kur Farklarının Doğru Hesaplanmaması

1 Sıra No' lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne göre; İşletmenin borçlandığı tutarlarla ilgili olarak katlanılan ve varlıkların maliyetine eklenmemiş kur farkları, 66 - Finansman Giderleri hesabında izlenir. Mal alımlarına ilişkin kur farkları ise ilgisine göre 646 - Kambiyo Karları ya da 656 - Kambiyo Zararları hesaplarında izlenir. VUK'nun 280 inci maddesinde de yabancı paraların, yabancı para ile temsil edilen senetli veya senetsiz borç ve alacakların borsa rayiciyle değerlendirileceği; yabancı paralar için borsa rayicinin bulunmaması durumunda değerlemede Maliye Bakanlığı'nca belirlenen kurların esas alınacağı hüküm altına alınmıştır. Maliye Bakanlığı da kendisince yayımlanmadığı sürece borsa rayici olarak T.C.M.B. tarafından yayımlanan kurların esas alınacağını bildirmiştir.

İşletmenin ticari faaliyeti sonucunda kredili mal veya hizmet temini sonucunda oluşan ve yabancı para ile temsil edilen borçların ilk muhasebeleştirilmesinde belge üzerinde yazılı

kurlar esas alınır. Yurt içinde yapılan ve bedeli yabancı para ile belirtilen işlemlerde belge üzerinde işlem kuru veya işlemin Türk Lirası karşılığı belirtilmesi zorunludur.

GESTAŞ A.Ş.'nin yapmış olduğu gemi onarım giderleri incelendiğinde, teklif veren bazı firmaların tekliflerinde hangi kur üzerinden ödeme yapılacağı yazılı olmasına rağmen ödemenin farklı tarihe ilişkin kur üzerinden yapıldığı sonuç olarak firmalara fazla ödeme yapıldığı görülmüştür. Ayrıca firmaların vermiş olduğu tekliflerin muhasebe birimine gelmemesi nedeniyle ödeme aşamasında detaylı kontrolünün yapılamadığı anlaşılmıştır. Yine döviz üzerinden yapılan mal ve hizmet alımlarında hangi tarihteki döviz kurunun esas alınacağına ilişkin uygulama standardı da bulunmamaktadır.

Yabancı para cinsinden yapılan işlemlerin muhasebeleştirilmesinde ve mali tablolarında yabancı para ile ifade edilen iktisadi kıymetleri raporlarken yapmış oldukları değerlemeler sonucunda oluşan kur farklarını farklı şekilde kaydetmeleri, mali tabloları yorumlayan kişileri ticari işletmenin mali durumu ve performansı hakkında yanlış bilgi sahibi olmasına yol açmaktadır. Dolayısıyla, teklif aşamasında uygulanacak kurun ifade edilmesi ve daha sonra muhasebe birimine bilgi verilmesinin, oluşan farkların ise ilgisine göre 646 - Kambiyo Karları Hesabı ya da 656 - Kambiyo Zararları Hesabında izlenmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Sayıştay Denetçilerinin tespitleri doğrultusunda kur farklarından dolayı fazla ödenen bedeller ilgili şirketlerden tahsil edilmesi için gerekli işlemler yapılacaktır. Sipariş verilmesi sırasında dövizli işlemlerde teklifin ve ödemenin hangi kurdan yapılması gerektiği belirtilecektir. Bilgi işlem sistemiyle de takip edilecektir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi vermiş olduğu cevapta, bulgu konusu yapılan hususların düzeltileceğini belirtmekle birlikte, 2015 yılı mali tablolarında 646 - Kambiyo Karları ve 656 - Kambiyo Zararları hesapları ile ilgili hatalı durum devam etmektedir.

BULGU 5: GESTAŞ Deniz Ulaşım ve Turizm A.Ş.'nin 260 Haklar Hesabına Kaydı Gereken Bilgisayar Yazılımları Bulunduğu Halde Bunların İlgili Hesaba Kaydının Yapılmaması

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 175 ve mükerrer 257 nci maddelerinin verdiği yetkiye dayanılarak Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen usule göre; işletmeler, muhasebe sistemlerini tekdüzen hesap çerçevesi ve hesap planı doğrultusunda kurmak zorundadır.

Tek Düzen Hesap Planında bu konuya ilişkin olarak;

“260 Haklar Hesabı: İşletmelerin; patent, lisans, telif, imtiyaz, ticari marka, ünvan gibi bir bedel ödenerek elde edilen bazı hukuki tasarruflar ile kamu otoritelerinin işletmeye belirli alanlarda tanıdığı kullanma, yararlanma gibi yetkiler dolayısıyla yapılan harcamaların izlendiği ve takip edildiği hesaptır.”

Denilmektedir.

Edinilen haklar, maliyet bedelleri ile bu hesaba borç kaydedilmekte, yararlanma süreleri içerisinde, yararlanma sürelerinin belli olmaması durumunda, 5 yıllık sürede eşit taksitlerle itfa olunarak yok edilmektedir.

268 Birikmiş Amortismanlar (-) Hesabı da;

Maddi olmayan duran varlık bedellerinin, kullanılacakları süre içerisinde yok edilebilmesini sağlamak amacıyla kullanılmakta; ayrılan amortismanlar, ilgili gider hesapları karşılığında bu hesaba alacak; kullanım hakkı sona erenler ya da elden çıkarılanlar hesaba borç, ilgili varlık hesabına alacak kaydedilecek şekilde muhasebeleştirilmektedir.

GESTAŞ A.Ş.' de Tiger (27.209 TL), Seasta Rezervasyon Modülü, Veri Tabanı Yazılımı (40.000 TL), Entegre Yönetim Sistemi Yazılımı (29.900 TL), Logo Yazarkasa Aktarım Programı, Barkodlu Bilet ve Kartlı Geçiş Sistemi Yazılımı (113.500 TL), Kartlı Geçiş Takip Sistemi (92.842 TL), Gestcard Bakiye Sorgulama Yazılımı, Satış Otomasyonu Gişe Yazılımı (106.000 TL), Mobil Satış Yazılımı (20.815 TL) , Şikayet Yönetim Yazılımı, Çanakkale 2015 100.Yıl Web Sitesi (145.000 TL), Kurumsal Web sitesi(gdu.com.tr 86.000 TL) ve Alan adı lisansları vb olmasına rağmen bazılarının demirbaşaya kaydedildiği bazılarının direkt gider yazıldığı görülmüştür.

Sonuç olarak; yukarıda ayrıntısı yer alan mevzuat gereği Şirket'in sahip olduğu patent, lisans, telif, imtiyaz, ticari marka, ünvan gibi hukuki tasarruflar ile işletmeye belirli alanlarda tanınan kullanma, yararlanma gibi maddi olmayan varlıklarının 260 Haklar hesabına kaydedilmesi gerekmektedir. 260 Haklar hesabının ve buna bağlı olarak 268 Birikmiş

Amortismanlar hesabının kullanılmaması Şirket'in sahip olduğu varlıkların, mali tablolarında doğru ve güvenilir bir şekilde yansıtılmasını önlemektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Sayıştay Denetçilerinin tespit ettiği kayıtlar düzeltilecek olup Bilgisayar Yazılımları 260 Haklar Hesabına alınacaktır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi tarafından verilen cevapta; 260 Haklar Hesabına kaydı gereken bilgisayar yazılımlarının ilgili hesaba kaydının yapılması hususunda mutabakat sağlanmakla birlikte 2015 yılı mali tablolarında 260 Haklar Hesabı ve buna bağlı olarak 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı ile ilgili olarak tespit edilen hatalı durum devam etmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Çanakkale İl Özel İdaresi GESTAŞ A.Ş.'nin 2015 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde açıklanan nedenlerden dolayı Mali Tablolarda yer almayan 103- Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı ve 106- Döviz Gönderme Emirleri Hesabı ile 191 İndirilecek KDV Hesabı, 254 Taşıtlar Hesabı, 255 Demirbaşlar Hesabı, 260 Haklar Hesabı, 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı, 371 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülükler Hesabı, 600 Gelirler Hesabı, 646 - Kambiyo Karları Hesabı, 656 - Kambiyo Zararları Hesabı, 740 Hizmet Üretim Maliyeti Hesabı, 770 Genel Yönetim Gideri Hesabı, hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMEYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: GESTAŞ Tarafından Mülkiyetindeki Palamut Depolarında Çanakkale Savaşları 100.Yıl Etkinlikleri Kapsamında Açılışı Yapılan Hermann Nitsch Sergisinin 1 Yıl Süreyle Kapalı Tutulması, Serginin Kapısının Bulunduğu Bölümün ise Tasavvufi Düşünce ve Musiki Derneğine Kullandırılması

18.02.2015 tarihinde Çanakkale Savaşları ve Şehitleri anma etkinlikleri kapsamında Yönetim Kurulu Başkanı'nın isteği üzerine Avusturyalı ressam Hermann Nitsch'in hayvan kaniyla yapmış olduğu resimlerin Çanakkale'ye getirilerek sergilenmesine karar verilmiştir. Serginin Avusturya'dan getirilmesi için ulaşım, gümrükleme, malzeme, nakliye, kurulum, alarm, sigorta bedelleri olmak üzere toplam 127.553,35 TL harcamada bulunduğu, İl Özel İdare Bütçesinden de 2.863,00 TL davetiye ve kartpostal, 4.130,00 TL sergi için tasarım ve danışmanlık hizmeti ödendiği görülmüştür.

Mülkiyeti GESTAŞ'a ait Çanakkale İli, Merkez İlçesi, Fevzipaşa Mahallesi, Sarıçay Mevki Nalbantlar Sokak Pafta 33L-4D, ada 56, parsel 2 de bulunan GESTAŞ Sarıçay Palamut Deposu, iç içe geçilebilen iki kısımdan (Depodan) oluşmaktadır. Ve söz konusu taşınmaz GESTAŞ tarafından 2015 yılı başında bakım ve onarımdan geçirilmiştir. Sarıçay tarafına bakan arka kısımda (2.Depo); 18.04.2015 tarihinde ise Hermann Nitsch tablolarının olduğu sergi açılmıştır. Sergi, kapandığı Şubat 2016 tarihine kadar; tuvalerde kullanılan hayvan kanı ve boya nedeniyle günde 24 saat kesintisiz ve belirlenen sabit derecede çalışan klima, kamera güvenlik ve alarm koşulları ile devam etmiştir. Bu donanım (demirbaş) 32.485 TL harcanmıştır. 2015 yılı elektrik tüketim bedeli 1.595 TLdir.

1.Depodaki serginin gezilebilmesi için ise ancak ön kısımdaki 1. Depodan geçilmesi ve kapı zincirinin açık olması gerekmektedir. Hal böyle iken; Deponun ana giriş kapısının olduğu 1.Kısım (1.Depo) Valilik Makamı tarafından sözlü onay ile Tasavvufi Düşünce ve Musiki Derneğinin kullanımına verilmiştir. Giriş kapısı da sadece Derneğin faaliyetlerinin olduğu 1.Depo için haftanın bazı günlerinde açılmıştır. Serginin açılmasıyla ilgili giderlerin ödenmesine ilişkin yönetim ve adı geçen Derneğin, Deponun 1.Kismini kullanması yönünde GESTAŞ Yönetim Kurulu Kararı ve/veya tahsis yazısı bulunmamaktadır.

Yukarıdaki koşullarda Çanakkale halkının sergiyi gezme fırsatı; resmi açılış kokteylinden sonra gerek giriş problemi gerekse sergi konseptindeki hayvan kanı şehrin

sosyal ve sanat yaşamında, yazılı ve görsel medyada, kabullenilmemiş olması nedeniyle mümkün olmamıştır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 18 inci maddesine göre her tacirin ticaretine ait bütün faaliyetlerinde olduğu gibi giderlerini karşıladığı toplumsal ve sosyal projelerde de basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi zorunluluğu bulunmaktadır. Dolayısıyla, Şirket tarafından böyle bir harcamanın yapılması, 770 Genel Yönetim Giderleri hesabında bir artışa neden olmuş ve Şirketin yetkili organlarından karar alınmaması ile Türk Ticaret Kanunu'nda öngörülmeleyen bir işlem yapılmıştır.

Kamu idaresi cevabında; "Hermann Nitsch Sergisi kapatılmıştır. Şirketimizin büyük ortaklarından Çanakkale İl Özel İdaresinin ita amiri Çanakkale Valisi tarafından Mahalle gençlerinin kötü alışkanlıklardan kurtulması, sosyalleşmeleri ve örgün eğitim almaları amacıyla Palamut deposunun ön tarafta bulunan bölümün Tasavvufi Düşünce Derneğine geçici olarak kullandırılması uygun görülmüştür. Derneğin bulunduğu bölümden çıkması için yazı yazılmıştır."Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi tarafından verilen cevapta; Çanakkale Valiliği tarafından Tasavvufi Düşünce Derneğine geçici kullandırılan palamut deposunun ön tarafının boşaltılacağı belirtilmekle beraber, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 18 inci maddesine göre her tacirin ticaretine ait bütün faaliyetlerinde olduğu gibi giderlerini karşıladığı toplumsal ve sosyal projelerde de basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi zorunluluğu bulunmaktadır. Toplum tarafından kabul görmeyeceği belli olan, şirketin yetkili organlarından karar da alınmadan gerçekleştirilen diğer bölümündeki sergi için yapılan harcamaların şirket amacına uygun olmamasının yanı sıra yetki dışı verilmiş bir karar olduğu düşünülmektedir.

BULGU 2: Şirket Personelinin Şirket Dışında ve Ana Faaliyet Konusu İşler Dışında Diğer Kamu Kuruluşlarında Görevlendirilmesi ve Tahsis Edilen Araç ile Şoförlerine Şirket Faaliyetleri Dışında Yapmış Oldukları Seyahatler İçin Yolluk Ödenmesi

GESTAŞ A.Ş. nin İş Kanunu kapsamında sözleşme imzaladığı personeli ile hizmet alımı yolu ile çalıştırdığı personelinin İşletme dışında farklı yerlerde görevlendirdiği, bu kapsamda Vali Yardımcısı ve İl Genel Meclisi Başkanına tahsis edilen araç şoförlerine Şirket faaliyetleri dışında yapmış oldukları seyahatler için yolluk ödendiği görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, yöneticilerin ve tasfiye memurlarının sorumluluğu" başlıklı 553 üncü maddesinde ise;

"(1) Kurucular, yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve tasfiye memurları, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde, (...)

(2) hem şirkete hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumludurlar." Denilmektedir.

"Özen ve bağlılık yükümlülüğü" başlıklı 369 uncu maddesinde;

"(1) Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar..." hükmü,

"Tacir olmanın hükümleri" başlıklı 18 inci maddesinde ise;

"... (2) Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir..." hükmü yer alır.

GESTAŞ A.Ş. Organizasyon El Kitabında da hangi hallerde yolluk alınacağı ve Şirket seyahatlerinin görevlendirme yöntem ve esasları belirtilmiştir.

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun "İşverenin genel yükümlülüğü" başlıklı 4 üncü maddesinde İşverenin, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olduğu ifade edilmiştir. "Tanımlar" başlıklı 3 üncü maddesinde;

"...h) İşyeri: Mal veya hizmet üretmek amacıyla maddi olan ve olmayan unsurlar ile çalışanın birlikte örgütlendiği, işverenin işyerinde ürettiği mal veya hizmet ile nitelik yönünden bağlılığı bulunan ve aynı yönetim altında örgütlenen işyerine bağlı yerler ile dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden ve mesleki eğitim yerleri ve avlu gibi diğer eklentiler ve araçları da içeren organizasyonu.. ifade eder." Denilmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun "Fazla çalışma ücreti" başlıklı 41 inci maddesinde ise, "...Fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda ikiyüzyetmiş saatten fazla olamaz" hükmü yer almaktadır.

2015 yılı personel giderlerine bakıldığında; Şirket, 796.879,20 –TL toplam yıllık maliyeti bulunan 27 personelini, Vali Konağı, Valilik, İl Genel Meclisi, İl Özel İdaresi ve Ermeni Kilisesinde görevlendirmiştir. Bu personele; Vali yardımcısı şoförü ve odacısı, Vali Konağında hizmetli ve bahçıvan, İl Genel Meclisi Başkanının şoförü ve sekreteri gibi görevler verilmiştir. Bu kişilerin görev onay kağıtları (şehir dışı) Şirket İnsan Kaynakları Birimi tarafında da görülmediğinden çalışma çizelgeleri kontrol edilememektedir. Ayrıca Vali Yardımcısı ve İl Genel Meclisi Başkanına tahsis edilen araç şoförlerine Şirket faaliyetleri dışında yapmış oldukları seyahatler için yolluk ödenmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; personelin İş Kazası ve Meslek Hastalığı geçirme durumlarında Şirketin sorumlu olduğu, görevli iken geçirdiği her türlü kazada (trafik, ferdi kaza gibi) ve karıştığı olaylarda yine Şirketin sorumlu olduğu dolayısıyla Şirket açısından büyük bir risk oluşturduğu anlaşılmakta olup, personelin Şirket dışında başka işyerlerinde ve görevlerde çalıştırılması İş Kanunu'na aykırı bir duruma yol açtığı görülmektedir. Ayrıca bazı personele ödenen fazla mesai ücretlerinin de Kanun'da yer alan yasal sınırı geçmektedir. Bu kapsamda ayrıca yolluk ödenmesi ise hem 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na hem de Şirket Yönerge ve prosedürlerine aykırı olup kontrol riski oluşturmaktadır. Bu durum ayrıca Şirket mali tablolarının personel giderlerini doğru ve güvenilir bir biçimde yansıtmasını engellemekte ve 630 giderler hesabını olumsuz etkilemektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Ana sözleşmemizdeki:

m- Mevzuat hükümlerine bağlı kalmak ve şirket yönetim kurulunun onayını almak kaydıyla, sosyal amaçlı kurulmuş olan dernek, vakıf, eğitim-öğretim kurumlarına, ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlara, spor kulüplerine, organizasyonlara, vb. kurum ve kuruluşlara, şirketin kendi amaç ve konusunu aksatmayacak şekilde yardım ve bağışta bulunabilir.

n- Şirket kendi amaç ve konusunu aksatmayacak şekilde, sosyal sorumluluk ve etkinlikler kapsamında, her türlü kültürel ve tarihi araştırmalar yapabilir, eser basabilir, sergileyebilir, sanat ürünleri tasarlayabilir, üretebilir, satabilir, reklam verebilir, bu projeler kapsamında iştigal eden kişi, kurum ve kuruluşlara Yönetim Kurulunun onayını almak kaydıyla yardım ve bağışta bulunabilir

Sayıştay Denetçilerinin tespitleri sonrası bulgular dikkate alınmak kaydı ile Yönetim Kurulu Kararları ile işleyiş sağlanacaktır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi vermiş olduğu cevapta; şirketin ana sözleşmesinde yer

alan ve çeşitli kurum ve kuruluşlara yardım yapılabilmesine izin veren hüküm kapsamında Şirket'e 796.879,20 –TL toplam yıllık maliyeti bulunan 27 personelini Vali Konağı, Valilik, İl Genel Meclisi, İl Özel İdaresi ve Ermeni Kilisesinde görevlendirildiğini ifade etmiştir. Ancak söz konusu ana sözleşme maddesinde yönetim kurulu onayı ile şirketin kendi amaç ve konusunu aksatmayacak şekilde yardım ve bağışta bulunabileceği hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla Şirket ana sözleşmesi de böyle bir görevlendirmeye imkan vermemektedir.

İş mevzuatına bakıldığında; personelin İş Kazası ve Meslek Hastalığı geçirme durumlarında Şirketin sorumlu olduğu, görevli iken geçirdiği her türlü kazada (trafik, ferdi kaza gibi) ve karıştığı olaylarda yine Şirketin sorumlu olduğu dolayısıyla Şirket açısından büyük bir risk oluşturduğu anlaşılmakta olup, personelin Şirket dışında başka işyerlerinde ve görevlerde çalıştırılması İş Kanunu'na aykırı bir duruma yol açtığı görülmektedir. Ayrıca bazı personele ödenen fazla mesai ücretleri de Kanun'da yer alan yasal sınırı geçmektedir. Bu kapsamda ayrıca yolluk ödenmesi ise hem 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na hem de Şirket Yönerge ve prosedürlerine aykırı olup kontrol riski oluşturmaktadır.

BULGU 3: Ana Sözleşmede Yer Alan Amaçlar Dışında Yapılan Harcamalar Nedeniyle Hizmet Maliyet İlişkisinin Kurulamaması

Personel Giderleri, Maddi Duran Varlıkları ve Yönetim Kurulu Temsil Ağırlama Giderleri incelendiğinde ana sözleşmede yer alan faaliyet alanı dışında şirket net karının %156'sı kadar harcama yapıldığı, bedelsiz hizmet verildiği ve bu nedenle yenileme ile yatırım bütçesi ayrılamadığı görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "*Tacir olmanın hükümleri*" başlıklı 18 inci maddesinde; "*(1) Tacir, her türlü borcu için iflasa tabidir; ayrıca kanuna uygun bir ticaret unvanı seçmek, ticari işletmesini ticaret siciline tescil ettirmek ve bu Kanun hükümleri uyarınca gerekli ticari defterleri tutmakla da yükümlüdür.*

(2) Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir...."denilmektedir.

"*Özen ve bağlılık yükümlülüğü*" başlıklı 369 uncu maddesinde ise; "*(1) Yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişiler, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmek yükümlülüğü altındadırlar....*" Hükmü yer alır.

6012 sayılı Kanun'un 19 uncu maddesinde ticari iş karinesi düzenlenmiştir: Bir tacirin borçlarının ticari olması asıldır. Buna göre, kural olarak tacirin yaptığı tüm işlemlerin ticari işletmesiyle ilgili olduğu kabul edilir. Konuya vergi mevzuatı açısından bakıldığında ise, yapılan harcama ile ticari kazancın elde edilmesi muhtemel olmalıdır. Ticari kazancın artması yapılan harcamalar kanunen kabul gören bir gider olarak kabul edilebilir.

GESTAŞ A.Ş. 2015 yılında Yönetim Kurulu Başkanının talimatıyla 4.777.221,84-TL tutarında şirket faaliyet konusu dışında temsil ve ağırlama harcaması yapmıştır. Bunun yanında 796.879,20 –TL toplam yıllık Şirkete maliyeti bulunan 27 personelini, Vali Konağı, Valilik, İl Genel Meclisi, İl Özel İdaresi ve Ermeni Kilisesinde görevlendirmiştir. Bu personele; Vali yardımcısı şoförü ve odacısı, Vali Konağında hizmetli ve bahçıvan, İl Genel Meclisi Başkanının şoförü ve sekreteri gibi görevler verilmiştir. Ayrıca 168.982,38-TL yakıt ve kira maliyeti olan Şirket araçlarının üçü Yönetim Kurulu Başkanı olan Valiye, ikisi İl Genel Meclisi Başkanına, iki araç Valilik Özel Kalem Müdürüne ve iki araç Şirketle ilişkisi olmayan şahsa tahsis edilmiş olup, İl Özel İdaresi Genel Sekreteri'nin de yakıt giderleri Şirket tarafından karşılanmaktadır. Şirket ayrıca, 2015 yılında birçok kişi ve kuruma ait aracı hizmetlerinden ücretsiz yararlandırarak 1.045.837,5-TL gemi geçiş ücretini tahsil etmemiştir.

Şirketin 2015 yılı dönem net karının 4.340.973,38-TL olduğu düşünüldüğünde toplam 6.788.920,92 faaliyet konusu dışında harcamanın yapılmasının, Şirket mali dengesini bozduğu ve yatırım yapma imkânını kısıtlamasına neden olduğu değerlendirilmektedir. Kaldı ki bu durum ile paralel olarak, şirketin vermiş olduğu gemicilik hizmetlerinde en büyük maliyet kalemlerinden birisi gemi kiralama bedelleridir. Örneğin, Şirket 2009 yılında 10 yıl süreli 2 adet geminin kiralanması için 27.922.500 ABD Doları bedel ile sözleşme imzalamıştır. Söz konusu sözleşme kapsamında 1.gemi 450 gün sonra 2.gemi ise 540 gün sonra teslim alınmıştır. Dolayısıyla gemiler sözleşme imzalanmasından sonra yüklenici firma tarafından yaptırılmış olup şirketin yatırım amaçlı bir bütçesi olmadığı için böyle bir uygulamaya gidilmiştir. Konuya yetki açısından bakıldığında yukarıda yer alan giderlerin ödenebilmesi için ayrıca Genel Kurul ve/veya Yönetim Kurulu kararlarının da bulunması gerekmektedir. Ancak söz konusu harcamaların büyük bir kısmında yetkili Şirket Organlarının kararları da bulunmamaktadır.

Sonuç olarak, yukarıdaki hususlar birlikte değerlendirildiğinde; Şirket yönetiminin Kamu Kurumları ile mali kaynaklarını olumsuz etkileyecek bir şekilde ilişki içerisinde

bulunduğu ve bu durumun 6102 sayılı Kanun'a aykırı olduğu, yatırım yapma imkânına büyük ölçüde zarar verdiği, Şirket'in 590 Dönem Net Karı Hesabında azaltıcı etki yaptığı ayrıca dışarıda başkalarının kullanımında ve hizmetinde bulunan mal ve personel üzerinde Şirket kontrolünün olmadığı ve personel mevzuatı yönünden büyük risk oluşturduğu görülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Şirket Temsil Ağırılama giderleri , Şirketin Sosyal Sorumluluğu kapsamında yapmış olduğu harcamalardır. Bu amaç dışında hiçbir makam ve kişilere araç tahsis edilmemiştir. Yapılan harcamalar ve görevlendirmelerde temsil ikram giderleri kapsamında yapılmıştır. Ana sözleşmeye uygun olarak harcamaların yapılmasına devam edilecektir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi vermiş olduğu cevapta, söz konusu harcamaların Sosyal Sorumluluk kapsamında yapılmış olduğu ve bu amaç dışında makam ve kişilere araç tahsis edilmediğini belirtmiştir. Ancak bulgu konusu yapılan 796.879,20 –TL toplam yıllık Şirkete maliyeti bulunan 27 personelin farklı kişi ve kurumlar için görevlendirilmesi ve 168.982,38-TL yakıt ve kira maliyeti olan Şirket araçlarının tahsis edilmesi hususu, Şirket insan kaynakları müdürlüğünden alınan yazı ile tarafımıza sunulmuştur. 2015 yılında birçok kişi ve kuruma ait aracı hizmetlerinden ücretsiz yararlandırarak 1.045.837,5-TL gemi geçiş ücretini tahsil edilmemesi hususu ise yine Şirket muhasebe sisteminden alınarak tarafımıza verilmiştir. Ayrıca Şirketin defter ve kayıtlarına göre 2015 yılında Yönetim Kurulu Başkanının talimatıyla 4.777.221,84-TL tutarında şirket faaliyet konusu dışında temsil ve ağırılama harcaması yapılmıştır. Bu harcamaların bir kısmı sosyal sorumluluk kapsamında olmakla birlikte büyük bir kısmının Valilik tarafından ödenmesi mümkün olmayan harcamalardan oluştuğu görülmekte ve yeterli belgelendirmenin olmadığı anlaşılmaktadır.

6012 sayılı Kanun'un 19 uncu maddesinde ticari iş karinesi düzenlenmiştir: Buna göre, kural olarak tacirin yaptığı tüm işlemlerin ticari işletmesiyle ilgili olduğu kabul edilir. Konuya vergi mevzuatı açısından bakıldığında ise, yapılan harcama ile ticari kazancın elde edilmesi muhtemel olmalıdır. Ticari kazancın artması yapılan harcamalar kanunen kabul gören bir gider olarak kabul edilebilir. Şirketin 2015 yılı dönem net karının 4.340.973,38-TL olduğu düşünüldüğünde toplam 6.788.920,92 faaliyet konusu dışında harcamanın yapılmasının, şirket mali dengesini bozduğu ve yatırım yapma imkânını kısıtlamasına neden olduğu değerlendirilmektedir. Kaldı ki bu durum ile paralel olarak, şirketin vermiş olduğu gemicilik hizmetlerinde en büyük maliyet kalemlerinden birisi gemi kiralama bedelleri olduğu

görülmektedir. Dolayısıyla, Şirket yönetiminin kamu kurumları ile mali kaynaklarını olumsuz etkileyecek bir şekilde ilişki içerisinde bulunduğu ve bu durumun 6102 sayılı Kanun'a aykırı olduğu, yatırım yapma imkânına büyük ölçüde zarar verdiği, Şirket'in Dönem Net Karı Hesabında azaltıcı etki yaptığı ayrıca dışarıda başkalarının kullanımında ve hizmetinde bulunan mal ve personel üzerinde şirket kontrolünün olmadığı ve bunun personel mevzuatı yönünden büyük risk oluşturduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 4: Çanakkale Valiliğinin Yetki ve Sorumluluğunda Olan İşlerin Şirket Tarafından Gerçekleştirilmesi ve Herhangi Bir Bilgi ve Sorumluluğu Olmayan Kişilerin Talep Oluşturması ve Harcamayı Yapan Kişilerin İmzasının Bulunmaması

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "*Şirketle işlem yapma, şirkete borçlanma yasağı*" başlıklı 395 nci maddesinde "(1) Yönetim kurulu üyesi, genel kuruldan izin almadan, şirketle kendisi veya başkası adına herhangi bir işlem yapamaz; aksi hâlde, şirket yapılan işlemin batıl olduğunu ileri sürebilir...."denilmektedir.

"Yönetimin devri" başlıklı 367 nci maddesinde ise; "(1) Yönetim kurulu esas sözleşmeye konulacak bir hükümlerle, düzenleyeceği bir iç yönergeye göre, yönetimi, kısmen veya tamamen bir veya birkaç yönetim kurulu üyesine veya üçüncü kişiye devretmeye yetkili kılınabilir. Bu iç yönerge şirketin yönetimini düzenler; bunun için gerekli olan görevleri, tanımlar, yerlerini gösterir, özellikle kimin kime bağlı ve bilgi sunmakla yükümlü olduğunu belirler..." hükmü yer almaktadır.

GESTAŞ Deniz Ulaşım A.Ş. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na tabi bir ticari işletmedir. Ancak Şirket genel yönetim giderleri incelendiğinde; resmi olarak Valilik makamına yazılan yazılara istinaden fatura ödemelerinin ya da doğrudan mal ve hizmet alımlarının yapıldığı ve söz konusu ödemelerin gerçekte bu harcamalardan herhangi bir bilgisi ve sorumluluğu olmayan kişilerin talep oluşturduğu ve gerçekte harcamayı yapan kişilerin imzasının bulunmadığı anlaşılmıştır.

Örneğin 3.486,24-TL tutarındaki fatura içeriğine bakıldığında çeyrek ve yarım altın alındığı, faturanın arkasında ise "İl Özel İdaresi bütçesinden yapılacak temsil giderleri hakkında yönetmelik hükümlerince sarfı uygundur" yazıldığı ve Çanakkale Valisinin imzası bulunduğu görülmektedir. Aynı kapsamda 159.343,07-TL tutarında konaklama faturası ödenmiş ancak, konaklama bedelinin kimlere ait olduğuna dair bir bilgi notu

bulunmamaktadır. Bir başka örnekte ise ... Derneği Çanakkale Valiliğine dilekçe yazmış ve dilekçe altında Çanakkale Valisi İmzası ile GESTAŞ A.Ş.'nin Derneğe yardım yapması uygun bulunarak Şirket tarafından ödeme yapılmıştır. Güney Marmara Kalkınma Ajansı'nın Sosyal Kalkınma Mali Destek Programı kapsamında Çanakkale Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ile "İŞKUR'la İmkanlar Elinizde" başlıklı projesine Valilik Makamından istenen 200.000 TL'lik projenin %10'luk iştirakinin 28.07.2015 tarihinde GESTAŞ Yönetim Kurulu Temsil ve İkram giderlerinden ödendiği, yine bazı fatura ödemelerinde ilgili yerlerin Valilikten talep yazısının bulunduğu görülmüştür. Ödeme sanki Şirkete ilişkinmiş gibi İnsan Kaynakları personeli bu malzemeleri talep etmiş ve Şirket Genel Müdürü ise alımına onay vermiştir. Durum incelendiğinde talepte bulunan kişilerin ne alındığını dahi bilmedikleri ve söz konusu mal veya hizmetin tesliminin şirkete yapılmadığı anlaşılmıştır. Söz konusu durum şirket personelinin uygulamakla yükümlü olduğu GESTAŞ A.Ş. Organizasyon El Kitabında yer alan görev tanımı ve niteliklerine de aykırıdır.

Nitekim, Ana Sözleşmede yapılan 10.06.2015 tarihli son değişiklikte Şirketin amaç ve konusunda;

"m- Mevzuat hükümlerine bağlı kalmak ve şirket yönetim kurulunun onayını almak kaydıyla, sosyal amaçlı kurulmuş olan dernek, vakıf, eğitim-öğretim kurumlarına, ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlara, spor kulüplerine, organizasyonlara, vb. kurum ve kuruluşlara, şirketin kendi amaç ve konusunu aksatmayacak şekilde yardım ve bağışta bulunabilir.

n- Şirket kendi amaç ve konusunu aksatmayacak şekilde, sosyal sorumluluk ve etkinlikler kapsamında, her türlü kültürel ve tarihi araştırmalar yapabilir, eser basabilir, sergileyebilir, sanat ürünleri tasarlayabilir, üretebilir, satabilir, reklam verebilir, bu projeler kapsamında işigal eden kişi, kurum ve kuruluşlara Yönetim Kurulunun onayını almak kaydıyla yardım ve bağışta bulunabilir

Yukarıda gösterilen konulardan başka, ileride şirket için faydalı ve lüzumlu görülecek başka işlere girilmek istendiğinde, Yönetim Kurulu'nun teklifi üzerine, Genel Kurul'un onayına sunulacak ve bu yönde karar alındıktan sonra şirket öngörülen işleri yapabilecektir."

Denilerek Yönetim Kuruluna, mevzuat hükümlerine bağlı kalarak Şirket faaliyetlerini aksatmamak kaydıyla sosyal sorumluluk ve diğer her alanda harcama yetkisi getirilmiştir.

Ancak bu yetki de uygun olarak kullanılmamış olup örneğin Yönetim Kurulu Kurulunun onayı olmadan ... Cemiyetine 170.000-TL, ... Kulübüne 15.000-TL, bağış yapılmıştır.

Özetle bu harcamalar Valiliğin yetki ve sorumluluğunda olup, Şirket'in Genel Yönetim Gideri kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir. Ayrıca 6102 sayılı Kanun gereği Yönetim Kurulu Başkanının, Vali sıfatı ile yapmış olduğu iş ve işlemlerin Şirketi bağlayıcılığı da bulunmamaktadır. Aksi halde Şirket mali tablolarında kendisine ait olmayan giderlerin bulunması nedeniyle faaliyetlerini gerçeğe uygun bir biçimde yansıtamamaktadır. Diğer taraftan, mal ve hizmet alım süreci ile personelin görev tanımları açısından Şirket iç yönerge ve prosedürlerine aykırılık oluşmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; "Şirketimizin büyük ortaklarından Çanakkale İl Özel İdaresinin ita amiri Çanakkale Valisi olup, Şirketimizce yapılan bu tür harcamalar Şirket Yönetim Kurulunun 2014/06 sayılı Kararı ile Yönetim Kurulu Başkanına verilen yetki dahilinde Şirket Temsil ikram ve Sosyal Sorumluluk kapsamında yapılmıştır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi cevaben, bu tür harcamaların Şirket Yönetim Kurulunun 2014/06 sayılı kararı ile Yönetim Kurulu Başkanına verilen yetki dahilinde Şirketin temsil ikram ve sosyal sorumluluğu kapsamında yapıldığını belirtmiştir. Ancak bulguda ayrıntısı verilen harcamalara bakıldığında, bunların Valilik sorumluluğunda olan harcamalar olduğu ve yapılan giderlerin içeriğinin şirket tarafından tam olarak bilmediği ve harcama sürecinde yer almadıkları görülmektedir. Söz konusu kararda, bir önceki Yönetim Kurulu Başkanına, yönetim kurulu üyeliği devam ettiği sürece 250.000-TL kadar ve şirket ünvanı altına atılmış münferit imza ile harcama yetkisi verilmiştir. Ancak söz konusu harcamaların büyük bir kısmında Valilik kanalı ile Vali sıfatıyla harcama yapılması istenmiştir. Şirket yönetim kurulu adına ve şirket amacına yönelik harcama talimatı bulunmamaktadır. Ayrıca 2015 yılında Yönetim Kurulu başkanı ve bazı üyeleri değişmiştir. Dolayısıyla 2014 yılında Yönetim kurulunun vermiş olduğu yetkinin de bu yetkinin kullanım şeklinin de geçerliliği bulunmamaktadır.

6102 sayılı Kanun gereği Yönetim Kurulu Başkanının, Vali sıfatı ile yapmış olduğu iş ve işlemlerin şirketi bağlayıcılığı da bulunmamaktadır. Aksi halde Şirket mali tablolarında kendisine ait olmayan giderlerin bulunması nedeniyle faaliyetlerini gerçeğe uygun bir biçimde yansıtamamaktadır. Diğer taraftan, mal ve hizmet alım süreci ile personelin görev tanımları

açısından GESTAŞ A.Ş. Organizasyon El Kitabında yer alan görev tanımı ve niteliklerine de aykırılık oluşmaktadır.

BULGU 5: Deniz Araçlarına Limanda Yapılan Hizmetlerin Katma Değer Vergisi İstisnası Kapsamında Olmasına Rağmen, Hizmet Alınan Firmalara Katma Değer Vergisi İlave Edilerek Ödeme Yapılması

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun "*Araçlar, Petrol Aramaları ve Teşvik Belgeli Yatırımlarda İstisna*" başlıklı değişik 13 üncü maddesinde;

"Madde 13 – (Değişik : 26/3/1985 - 3174/1 md.)

Aşağıdaki teslim ve hizmetler vergiden müstesnadır.

a) (Değişik : 25/5/1995 - 4108/33 md.) Faaliyetleri kısmen veya tamamen deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçların kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olan mükelleflere bu amaçla yapılan deniz, hava ve demiryolu taşıma araçlarının, yüzer tesis ve araçlarının teslimleri, bu araçların imal ve inşası ile ilgili olarak yapılan teslim ve hizmetler ile bunların tadili, onarım ve bakımı şeklinde ortaya çıkan hizmetler ve faaliyetleri deniz taşıma araçları ile yüzer tesis ve araçların imal ve inşası olanlara bu araçların imal ve inşası ile ilgili olarak yapılacak teslim ve hizmetler, ⁽²⁾

b) (Mülga: 25/12/2003-5035/49 md.;Yeniden düzenleme:16/7/2004-5228/14 md.) Deniz ve hava taşıma araçları için liman ve hava meydanlarında yapılan hizmetler,"

Denilmektedir.

GESTAŞ A.Ş.'nin 2015 yılı 740 Hizmet Üretim Maliyeti Hesabında yapılan çalışmada; çeşitli firmaların iskelelerine GESTAŞ A.Ş. ye ait gemilerin bağlanması için vermiş oldukları iskeleye bağlama hizmetleri (palamar hizmetleri) için GESTAŞ A.Ş. tarafından bir ücret ödendiği ve bazı firmalara yapılan ödemelerin Katma Değer Vergisi içerdiği görülmüştür. Madde hükmüne göre; Katma Değer Vergisinden müstesna olduğu için palamar hizmet alımına ilişkin düzenlenen sözleşmelerde KDV'ne yer verilmemesi ve buna dayanılarak ödenen ücretlere ilişkin faturalarda KDV ödenmemesi gerekmektedir.

Sonuç olarak; Katma Değer Vergisi istisnası kapsamında olan, çeşitli firmalardan alınan liman hizmetlerine ilişkin olarak 29.088,00-TL tutarında Katma Değer Vergisi 191 İndirilecek KDV hesabında yer almıştır.

Kamu idaresi cevabında; "Deniz Araçlarına yapılan hizmetlerin Katma Değer Vergisinden istisna olduğu, ancak şirket menfaati düşünülerek ilgili firmalar ile yapılan pazarlık ve sözleşmelerde artı KDV yada KDV Dahil olarak anlaşma yapılmıştır. Firmamızın her ay ödenecek KDV si çıkmasından dolayı KDV li kesilen faturalar kabul edilmiştir. Sayıştay Denetçilerinin tespiti ve uyarılarından sonra bu işlemlere azami dikkat gösterilerek çalışmalar buna göre şekillendirilecektir." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu İdaresi ile Deniz Araçlarına yapılan hizmetlerin Katma Değer Vergisinden istisna olduğu hususunda mutabakat sağlanmakla birlikte; 2015 yılı mali tablolarında; çeşitli firmalara ait iskelelerin GESTAŞ A.Ş. ye ait gemilerin bağlanması için vermiş oldukları iskeleye bağlama hizmetleri Katma Değer Vergisinden müstesna olduğu halde GESTAŞ A.Ş. tarafından bu hizmetler için yapılan ödemelerin Katma Değer Vergisi içermesi nedeniyle 740 Hizmet Üretim Maliyeti Hesabı ve 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı ile ilgili olarak tespit edilen hatalı durum devam etmektedir.

BULGU 6: Genel Yönetim Giderlerinden Gemicilik Faaliyetleri Dışında Kalan Gelirlere Pay Verilmemesi ve Kurumlar Vergisi Matrahında İndirim Konusu Yapılmayarak Fazla Kurumlar Vergisi Ödenmesi

4490 Sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 12 nci maddesinde, "Bu Kanun uyarınca oluşturulan Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin ve yatların işletilmesinden ve devrinden elde edilen kazançlar, gelir ve kurumlar vergileriyle fonlardan istisnadır.." hükmü yer almaktadır. 1 Seri No'lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nin "Türk uluslararası gemi siciline kayıtlı gemilerin işletilmesinden ve devrinden elde edilecek kazançlara ilişkin istisna" başlıklı 5.12.1.maddesinde; istisnanın uygulanabilmesi için gemilerin işletilmesinden ve devrinden elde edilen hasılatın, bu faaliyetlere ilişkin giderlerin düşülmesi suretiyle istisna kazancın tespiti gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca Mükelleflerin, Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin işletilmesi faaliyetinin yanı sıra başka faaliyetlerinin de bulunması halinde, varsa müşterek genel giderlerin bu faaliyetlerden elde edilen hasılatla orantılı olarak dağıtılması suretiyle kazanç tespitinin yapılması gerekmektedir.

GESTAŞ A.Ş.'nin 2015 yılı dönem sonu hesapları ile Kurumlar Vergisi Beyannameleri incelendiğinde; istisna kapsamında bulunan Gemi taşımacılığı faaliyetleri dışında 1.037.354,03-TL tutarında gelirinin olduğu, 267.268,05-TL 371 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülüğünün ve 13.602.888,81-TL 770 Genel Yönetim Giderinin bulunduğu görülmektedir. Ancak Kurumlar Vergisi Beyannamelerinde müşterek genel giderlerin bu faaliyetlerden elde edilen hasıllata orantılı olarak dağıtılması suretiyle kazanç tespitinin yapılmadığı, dolayısıyla ödemesi gereken vergiden fazla Kurumlar Vergisi ödediği anlaşılmıştır.

Sonuç olarak, Bu işlemlerin yapılmaması nedeniyle 371 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülüğü ve 770 Genel Yönetim Gideri hesapları olumsuz etkilenmiştir. Yukarıdaki mevzuat hükümleri gereğince; Şirket kazanç tespiti yapılırken, öncelikle Gemicilik faaliyetlerinden olan gelir ve giderleri ayırarak daha sonra diğer gelirlerinden, kanunen kabul edilmeyen giderler dışındaki genel giderleri, bu faaliyetlerden elde edilen hasıllata orantılı olarak dağıtarak kazanç tespiti yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Kamu idaresi cevabında; "Dönem Karının tespitinde Bundan Sonraki kayıt ve işlemlerimizde Sayıştay Denetçilerinin yaptığı tespit ve uyarıları dikkate alınacaktır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi vermiş olduğu cevapta bulgu konusu hususun izleyen dönemde düzeltileceğini belirtmekle birlikte, 2015 yılı mali tablolarında 371 Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülüğü ve 770 Genel Yönetim Gideri Hesapları ile ilgili olarak hatalı durum devam etmektedir.

BULGU 7: GESTAŞ Deniz Ulaşım ve Turizm A.Ş.'nin Muhasebe Hesap Sisteminde 103- Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı (-) ile 106- Döviz Gönderme Emirleri Hesabının(-) Kullanılmamış Olması

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 175 ve mükerrer 257 nci maddelerinin Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye dayanılarak yayımlanan 1 Sıra No' lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde Tekdüzen Hesap Çerçevesi Hesap Planı ve işleyişi düzenlenmiştir.

Hesap Planında;

103. Verilen Çekler Ve Ödeme Emirleri (-);

“İşletmenin üçüncü kişilere bankalardan çekle veya ödeme emri ile yapacağı ödemeler bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Kişilere çek ve ödeme emri verildiğinde hesaba alacak; çek ve ödeme emirlerinin bankadan tahsil edildiği anlaşıldığında bu hesaba borç, bankalar hesabına alacak kaydedilir.”

Olarak açıklanmıştır.

GESTAŞ A.Ş. nin banka üzerinden ödeme sistemlerinin incelenmesinde; Şirket'in ödeme yapacağı hesabının olduğu Banka'ya hitaben “*ekli listede dökümü yapılan ödeme yerleri ve hesap numaralarına ...(toplam) TL ödenmesi hususunda*” ki yazı ekine; Firma ismi, banka IBAN ve ödenecek tutarı liste halinde gösterdiği, Muhasebe Yetkilisi ve Genel Müdür tarafından imzalanmış, “Ödeme Emri Belgesi” gönderildiği halde Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri hesabının kullanılmadığı görülmüştür.

Halbuki, ödeme emri belgesi bankaya gönderildiğinde 103- hesaba alacak, bankadan ödendiğinde ise, borç kaydedilerek karşılığında banka hesabına alacak yazılması gerekmektedir.

Yine, 106 Döviz Gönderme Emirleri Hesabı (-); muhasebe birimlerinin nezdinde döviz hesabı bulunan bankadaki döviz hesabından, döviz cinsinden yapacağı ödeme ve göndermeler için düzenledikleri “döviz gönderme emirleri” ile bunlardan bankaca ödendiği veya gönderildiği bildirilenlerin izlenmesi için kullanılacaktır.

Döviz gönderme emirlerinden, bankaca ödendiği veya ilgili hesaba aktarıldığı bildirilen tutarlar bu hesaba borç, 105- Döviz hesabına alacak kaydedilir. GESTAŞ'ın kiraladığı gemilerden ... A.Ş. ait olan 4 tanesi için kira bedeli GESTAŞ'ın USD hesabından aktarılarak USD üzerinden ödenmektedir. Buna rağmen, muhasebe sisteminde 106- Döviz Gönderme Emirleri hesabı kullanılmamaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; ödeme emri ile banka üzerinden yapılan ödemeler de 103 Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri ve 106 Döviz Gönderme Emirleri Hesabı kullanılması gerektiği aksi halde Şirket'in yapmış olduğu bir işlem, mali tablolara yansımamakta ve banka ödeme işlemlerinin tam olarak kontrolü sağlanamamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; "Şirketimiz Muhasebe Kayıtlarında 103- Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı(-) ile 106- Döviz Gönderme Emirleri Hesabının(-) kullanılacaktır." Denilmektedir.

Sonuç olarak Kamu idaresi tarafından verilen cevapta; Şirketin muhasebe kayıtlarında 103- Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı(-) ile 106- Döviz Gönderme Emirleri Hesabının(-) kullanılacağı hususunda mutabakat sağlanmakla birlikte, 2015 yılı mali tablolarında, Gestaş'ın bankadan çekle veya gönderme emri ile yaptırdığı Türk Lirası ve Döviz ödeme ve göndermeleri, 103- Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı(-) ile 106- Döviz Gönderme Emirleri Hesabı(-) kullanılmamış olduğundan tespit edilen hatalı durum devam etmektedir.

8. EKLER

Ek 1: Kamu İdaresi Mali Tabloları

GESTAŞ DENİZ ULAŞIM TURİZM TİCARET A.Ş. 31.12.2015 TARİHLİ AYRINTILI

BİLANÇOSU

	DÖNEN VARLIKLAR	33.668.049,73		KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	11.890.117,16
0	Hazır Değerler	11.881.417,74	2	Ticari Borçlar	9.916.389,59
00	Kasa	287.168,97	20	Satıcılar	9.625.075,39
01	Alınan Çekler	41.300,00	26	Alınan Depozito ve Teminatlar	253.350,36
02	Bankalar	11.552.948,77	29	Diğer Ticari Borçlar	37.963,84
2	Ticari Alacaklar	12.124.907,85	3	Diğer Borçlar	505.619,50
20	Alıcılar	12.046.271,88	35	Personele Borçlar	505.619,50
26	Verilen Depozito ve Teminatlar	78.635,97	6	Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler	1.453.570,82
28	Şüpheli Ticari Alacaklar	127.669,42	60	Ödenecek Vergi ve Fonları	456.356,28
29	Şüpheli Ticari Alacaklar Karş. (-)	127.669,42	61	Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri	997.214,54
3	Diğer Alacaklar	160.911,03	70	Dönem Karı Vergi ve Diğer	267.268,05
35	Personelden Alacaklar	750,00		Yasal Yükümlülük Karşılıkları	
36	Diğer Çeşitli Alacaklar	160.161,03	71	Dönem Karının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri (-)	267.268,05
5	Stoklar	3.640.390,68			
50	İlk Madde ve Malzeme	3.263.676,04	79	Diğer Borç ve Gider Karşılıkları	
53	Ticari Mallar	376.714,64	9	Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	14.537,25
8	Gel. Ayl. Ait Gid. Ve Gelir Tah.	5.823.305,84	97	Sayım ve Tesellüm Fazlaları	14.537,25
80	Gelecek Aylara Ait Giderler	5.823.305,84			
9	Diğer Dönen Varlıklar	37.116,59			
95	İş Avansları	34.477,85			
96	Personel Avansları	869,05			

97	Sayım ve Tesellüm Noksanları	1.647,50			
98	Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar	122,19			
			KISA VADELİ YABANCI		
DÖNEN VARLIKLAR TOPLAMI		33.668.049,73	KAYNAKLAR TOPLAMI		11.890.117,16
	DURAN VARLIKLAR	23.435.567,16		UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	7.987.279,33
5	Maddi Duran Varlıklar	12.037.148,02	7	Borç ve Gider Karşılıkları	7.823.005,92
50	Arazi ve Arsalar		72	Kıdem Tazminatı Karşılıkları	7.823.005,92
51	Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri		8	Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve	164.273,41
52	Binalar	891.232,75	80	Gelecek Yıllara Ait Gelirler	164.273,41
53	Tesis, Makine ve Cihazlar			UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOP.	7.987.279,33
54	Taşıtlar	15.193.002,71		ÖZKAYNAKLAR	37.226.220,40
55	Demirbaşlar	4.241.125,38	0	Ödenmiş Sermaye	25.500.000,00
57	Birikmiş Amortismanlar (-)	10.363.684,60	00	Sermaye	25.500.000,00
58	Yapılmakta Olan Yatırımlar	2.038.021,69	4	Kar Yedekleri	1.399.545,82
59	Verilen Avanslar	37.450,09	40	Yasal Yedekler	1.399.545,82
6	Maddi Olmayan Duran Varlıklar	9.103.849,25	7	Geçmiş Yıllar Karları	13.226.756,91
60	Haklar	150.000,00	70	Geçmiş Yıllar Karları	13.226.756,91
64	Özel Maliyetler	27.910.461,63	8	Geçmiş Yıllar Zararları (-)	7.241.055,71
68	Birikmiş Amortismanlar (-)	18.956.612,38	80	Geçmiş Yıllar Zararları (-)	7.241.055,71
8	Gelecek Yıllara Ait Giderler ve	2.294.569,89	9	Dönem Net Karı (Zararı)	4.340.973,38
80	Gelecek Yıllara Ait Giderler	2.294.569,89	90	Dönem Net Karı	4.340.973,38
	DURAN VARLIKLAR TOPLAMI	23.435.567,16		ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI	37.226.220,40
	AKTİF (VARLIKLAR) TOPLAMI	57.103.616,89		PASİF KAYNAKLAR TOPLAMI	57.103.616,89

**GESTAŞ DENİZ ULAŞIM TURİZM TİCARET A.Ş.'NİN 31.12.2015 TARİHLİ
GELİR TABLOSU**

	ÖNCEKİ DÖNEM 2014	CARİ DÖNEM 2015
A- BRÜT SATIŞLAR	82.890.030,75	105.339.332,55
1. Yurtiçi Satışlar	82.890.030,75	105.339.332,55
2. Yurtdışı Satışlar		
3. Diğer Gelirler		
B- SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)	-11.565,24	-26.224,53
1. Satıştan İadeler (-)	-11.565,24	-26.224,53
2. Satış İskontoları (-)		
3. Diğer İndirimler (-)		
C- NET SATIŞLAR	82.878.465,51	105.313.108,02
D- SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	-76.113.920,63	-87.960.174,13
1. Satılan Mamuller Maliyeti (-)		
2. Satılan Ticari Mallar Maliyeti (-)	-1.820.665,28	-1.995.050,68
3. Satılan Hizmet Maliyeti (-)	-74.293.255,35	-85.965.123,45
4. Diğer Satışların Maliyeti (-)		
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	6.764.544,88	17.352.933,89
E- FAALİYET GİDERLERİ (-)	-5.968.333,53	-13.644.603,10
1. Araştırma ve Geliştirme Giderleri (-) (Amortisman)		-41.714,29
2. Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)		
3. Genel Yönetim Giderleri (-)	-5.968.333,53	-13.602.888,81
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	796.211,35	3.708.330,79
F-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VEYA KARLAR	577.065,16	1.017.154,03
1. Faiz Gelirleri	90.866,47	552.666,09
2. Kambiyo Karları	6.577,95	118.914,00
3. Faal.İlgili Diğ.Gelir ve Kârlar	479.620,74	345.573,94
G- DİĞER FAALİYETLERDEN GİDER VE ZARARLAR (-)		-135.085,89
1. Kambiyo Zararları		-7.416,47
2. Karşılık Giderleri		-127.669,42
3. Enflasyon Fark Zararları		
H- FİNANSMAN GİDERLERİ (-)		
1. Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)		
2. Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)		
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	1.373.276,51	4.590.398,93
I- OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR	10.909,35	20.200,00
1. Duran Varlık Satış Karları		
2. Hasar Tazminatları		
3. Diğer O.Dışı Gelir ve Karlar	10.909,35	20.200,00
J- OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	-646.860,14	-2.357,50
2. D.Olağandışı Gider ve Zararları (-)	-646.860,14	-2.357,50
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	737.325,72	4.608.241,43
K- D.KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜM. KARŞ.(-)	103.387,03	267.268,05
DÖNEM NET KARI	633.938,69	4.340.973,38

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>